חנוכה מתנות — דער סימבאָל פון ליכט און נצחון

די העלע חנוכה ליכטל

(א חסידישע מעשה)
פון מ. אינדריטיז

צווישן די פארשיידענע אורחים, וואס זיינען איין מאל אין א קאלטן כסלו טאג געקומען צום באר־מיטן קאזניצער ז״ל, זוכן ווער א תיקון פאר דער נשמה און ווער א תיקון פארן גוף, אין אויך געווען א איד א קרעטשמער חיבשע עטלאכע מייל אוועק פון קאזניץ. דער דאזיקער קרעטשמער איז אפילו געווען א מגור שמ׳דיקער איד, פון חסידות האט ער ווייניק געוואוסט און דערפאר איז ער קיין חסיד ניט געווען, אבער געהערט האט ער פון קאזניצער צדיק זייער פיל. ניט ווייניק קאזניצער חסידים פלעגן אין זיין קרעטשמע פארפאלן און אנדערציילן זיך פון זייער רבי׳ן נסים ונפלאות, גאר אויסטערלישע חוץ מדרך הטבע׳דיקע זאכן, און אז עס איז אים געווארן ענג אין ער געקומען זוכן א ישועה.

זיין אומגליק איז געווען, וואס דער פריץ פון דער קרעטשמע, וועלכע ער האט שוין געהאלטן פאר חיבשע עטלאכע יאר, האט אים געלאזט וויסן, אז ווען זיין ארענדא וועט זיך ענדיקן, און דאס האט געדארפט זיין א צווייטן חדשים שפעטער, וועט דער פריץ אים מער ניט האלטן.

דערציילט דער קרעטשמער דעם צדיק פון זיין צרה און ער ענדיקט מיט טרערן אין די אויגן, אז דער רבי זאל אים דאכטעווען, ווארום־אויסגיין פון קרעטשמע מיינט פאר־אים אין זיינע בני בית אן אמת׳ער חורבן, א קלייניקייט פרנסה!

פארטראכט זיך א ווייל דער צדיק, קוקט אויף דעם אדם, וואס שטיצט פאר אים אזוי דערשלאגן, נייט זיך דורך עטלאכע מאל איבערן הדר און ער רופט אויס.

— נו, וואס ביזטו אזוי דערשלאגן? עס איז דאך נאך פאראן א פאר חדשים, קאן נאך דער פריץ זיין מחשבה משנה זיין.

— די צוויי חדשים — זאגט דער קרעטשמער — ווען באלד פארלויפן און מען מוז דאך עפעס צוגרייטן. טאר מער איז דער פריץ ניט משנה זיין מחשבה און דאן וועט דאך אויסקומען פשוט צו שטיין מיט די חפצים פון הויז אויפן מיטן פעלד.

טוט דער צדיק א שמייכל.

— נו, צו דעם וועט אם ירצה השם ניט קומען. אבער א איד, זאלסטו ווייסען, דארף האבן בטחון, אז השם יתברך וועט ניט פארלאזן. אפעסן זיך דאס הארץ, אריינפאלן אין עצ׳בות טאר מען ניט. בפרט נאר, אז אם אין א פאר וואכן ארום וועלן מיר אם ירצה השם האבן חנוכה. דארף מען זיך שוין באצייטנס משמח זיין מיט דעם יום טוב. זעסטו ווי דער רבונו של עולם האט געהאלפן די אי־דען, ווען זיי זיינען געווען אין אן עית צרה, א קליין הייפעלע האבן מכ׳צח געווען אזא גרויסן חיל, אז דער רבונו של עולם וויל אין דאך ניט שייך. פאלג מיך, פאר אחיים און אלעם וועט זיין על צד היותר טוב.

פילט זיך דער קרעטשמער געטרייסט, דאנקט דעם צדיק פאר די גוטע ווערטער, און לאזט זיך ניין.

ווען דער קרעטשמער איז אבער צו־געגאנגען צו דער טיר, רופט אים דער צדיק צוריק.

— הער — מאכט דער צדיק — דעם פריץ דיינעם קאנען מיר אן מיר ווייסן אויף אז יערן יאר פראוועט ער ליכט. איין זאך אבער, שטיי אויף אויף א גרויסן שטיינער זיין יום הור ארט ביז די ליכטלאך ווערן זיך אויס־ברת. דאס יאר וועט ער עס טאן, ווען ברענען, פירן דו וועסט שוין טוהן פאר ביי אינו להבדיל, קומט אויס די פינס־ רען.

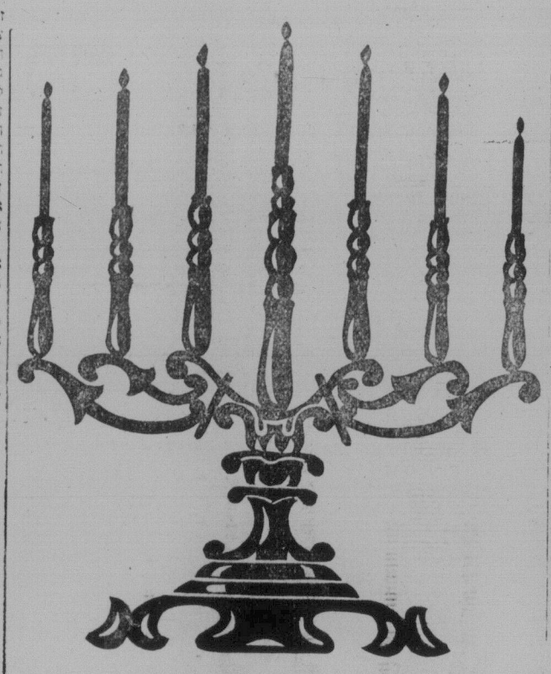

טע ליכטל. ער איז דאן אין א גוטן געמיט. טא הער וואס איך וועל דיר זאגן. צו דער פינפטער ליכטל פאר צו צום פריץ, עס קאן דערפון ארויס־קומען א ישועה.

— אבער דער פריץ, רבי, וואוינט דאך ווייט — ענטפערט דער קרעטש־מער — און ווען איך זאל צו אים פאר, דארף איך ארויספאר פון דער קרעטשמע נאך בייטאג, טא וואו וועל איך קאנען בענשן חנוכה ליכט.

— דאס געפעלט אונז — זאגט דער קאזשניצער מיט א שמעכל — דאס איז א ריכטיקע קשיא. בענשן חנוכה ליכט מוז מען. נו, וועסטו בענשן חנו־כה ליכט אין וואלד אויפן וועג. זאל טאקע דער וואלד אויך הנאה האבן פון דעם הייליקן שיין פון די ליכטלאך און פון דעם שיינעם ניגון „הנרות הללו״. די בוימער וועלן פון דעם פארגעניגן האבן און דער רבונו של עולם אויף... דו פארסט דאך מיט דיין אייגענעם שליטן און מיט דיין אייגענעם מש־רת, נעמט מיט דאס חנוכה לעמפל מיט בוימאויל און ווען דו וועסט קו־מען אין וואלד זאלסטו זיך אפשטעלן דאוון אפ מעריב. און בענש חנוכה ליכט. איין זאך אבער, שטיי אויף אויף ארט ביז די ליכטלאך ווערן זיך אויס־ברת. דאס יאר וועט ער עס טאן, ווען ברענען, פירן דו וועסט שוין טוהן פאר ביי אינו להבדיל, קומט אויס די פינס־ רען.

איז דאך דער קרעטשמער א מגור שמ׳דיקער איד, נעמט ער דעם רבינ׳ס דברים כהוראתן. אז דער קאזניצער ז״ל זאל דערביי האבן א מיין, און פון וואנען ווייס דער צדיק, אז מען דארף דורכפארן א וואלד, דאס פאלט אים ניט איין. און פון וואנען זאל ער דאס טאקע וויסן? דאנקט ער ווידער דעם רבי׳ן פאר דער עצה טובה און ער פארט אהיים. אים געפעלט זייער, וואס דער רבי הייסט אים פארן צום פריץ ריידן אין דעם טאג פון שמחה. דער פריץ איז דאך טאקע דאמאלסט אויס־געלייגט, וועט ער אפשר ביי אים פועל׳ן אז מען זאל פון אים די פר־נסה זיינע ניט צונעמען.

מיט אומגעדולד האט דער קרעטש־מער שוין געווארט אויף דער פינפטער ליכטל, בפרט נאך, אז נאכפרעגנדיק ביי די שכנים פועלים האט ער זיך דערוואוסט, אז דער פריץ וועט טאקע יענעם אוונט מאכן א גרויסע שמחה און אז א סך אנדערע, וועלן זיך דארט צוזאמענקומען, זעט ער דאך אז דער צדיק האט ריכטיק געזאגט.

און ווען דער פערטער טאג חנוכה איז געקומען, תיכף נאכן חצות היום, האט דער ארענדאר געהייסן שפאנען פערד און שלטן און צוזאמען מיט זיינעם א משרת האט ער זיך געלאזט צום פריץ אין זיין פאראיז, פארשטייט זיך, אז ער האט ניט פארגעסן מיט־צונעמען זיין חנוכה לעמפל מיט א פרעשערע בוים אויל. ער וועט דאך דארפן אויסן וועג בענשן חנוכה ליכט.

דעם גאנצן־וועג האט דער קרעטש־מער זיך געפילט עפעס מארגע גע־הויבן. ער איז געווען פול מיט בטחון, אז דעם צדיקס עצה וועט אים א ישו־עה ברייגגען. דער פריץ וועט אים גע־ווים גוט אויסנעמען און וועט זיין בקשה ממלא זיין. קיינמאל האט ער עפעס זיך אזוי גוט ניט געפילט ווי אויף אט דער נסיעה. ער האט אפילו ניט באמערקט, ווען זי זיינען ארייג־געפאהרן אין דעם ברייטן וואלד, וואס אים איז ניט איינמאל אויסגעקומען צו פארן.

ארומגעקוקט האט ער זיך ערשט ווען די זון איז אונטערגעגאנגען און א דיקע פינסטערניש האט געהערשט ארום. ער האט גלייך באפוילן דעם משרת אפשטעלן די פערד, איז ארויס־געקראכן פון שלטן, געוואשן זיך די הענט מיט שניי און ער האט זיך גע־שטעלט דאוונען מעריב. געאיילט האט ער זיך ניט, אינגאנצן נאך א פינף מייל צו פארן, טא וואס איז די איילעניש?

אפגעדאוונט מעריב, נעמט ער ארויס די תלב׳נע ליכטל וואס ער האט מיט זיך מיטגענומען, צינדט עס אן מיט צוויי שטיקלאך קרעמען, מאכט פאר דעם שיין צורעכט דאס חנוכה לעמפל, גיסט אן בוימאויל, שטעלט אריין קנייטלאך אין נעמט זיך ברייטלאך זינגען חנרות הללו, אויב די בוימער האבן דערפון טאקע הנאה געהאט, ווי דער צדיק האט געזאגט, טראכט ער, הארץ מען זינגען הויך, — פאטעלאך, זאלן זיי וויסן, אז ער קאן זינגען, אלע פועלים זאגן דאך, אז ווען ער זינגט עפעס איז א מחיה צו הערן.

אפגעזונגען, זעצט ער זיך אריין אין שלטן און ווארט ביז די ליכטלאך ווערן זיך אויסברענען.

אזן אזוי ווי ער זיצט, דערהערט ער פלוצלונג א הויכן אויסרוף אין זיי׳ן אייגן לשון: ״ווער איז דארטן?״ אז באלד באוויזט זיך א מאן, אנגעטאן אין שיינע מלבושים און ער וואלט גע־שוואוירן אז דאס איז דער פריץ זייב־נער.

ווערט ער אביסל מטושטש. דער פריץ קומט צו, דערזעט ווער עס זיצט, חודש׳ט ער זיך.

— ווי קומסטו אהער — מאכט דער פריץ, און וואס פאר א ליכטלאך ברענסטו?

דערציילט ער דעם פריץ, אז פארן, פארט ער טאקע זיך זעען מיטן פריץ און אנגעצונדן די ליכטלאך האט ער, ווייל הייגט איז חנוכה האט ער גע־בענשט חנוכה ליכטלאך.

— הער דו איד — מאכט דער פריץ — חנוכה ניט חנוכה, דיינע ימים טובים גייען מיר ניט אן, אבער מיט דעם אנצונדן די ליכטלאך האסטו מיך געראטעוועט. איך האב אביסל געטרונקען, איז מיר געווארן היים, בין איך ארויס זיך אפקילן און איך האב זיך געלאזט שפאצירן און ווי עס זעט אויס האב איך פארבלאנדזשעט. שוין אפשר א שעה ווי איך דריי זיך ארום אין וואלד און איך האב ניט געקאנט געפינען דעם וועג ווי אזוי זיך אומצוקערן אהיים און דארטן וועל־לען באלד אנקומען אזוי פיל געסט איך האב געמיינט אז איך וועל משר־גע ווערן. אבער ווען דו האסט אנגע־צונדן די ליכט, האב איך דעם שיין דערזעען און איך בין אהער געקומען. נו, פיר מיר שוין אפ אהיים.

— דער פריץ וועט מוזן אביסל וואר־טן — מאכט דער קרעטשמער און אים טוט הנאה די מעשה, ווייל איצט וועט ער דאך געווים קאנען פועל׳ן ביים פריץ מען זאל אים ניט ארויס־זעען פון דער קרעטשמע — און וואר־טען וועט דער פריץ מוזן ביז די ליכט־לאך וועלן זיך אויסברענען, אזוי האט דער הייליקער רבי מיינער מיר אנגע־זאגט און זיין וואר־טן מוז איך פאל־גען.

— איך האב קיין צייט — מאכט דער פריץ — איך מוז שוין זיין אין דעם היים. און ווען דו מעסט מאן דאס וואס איך פארראכט פון דיר וועל איך דיר לאזן בלייבן אין דער קרעטשמע.

דערמאנט זיך דער קרעטשמער דעם רבינס ווערטער, אז ער זאל שטיין אויף איין ארט, פירן ער וועט מוזן פארן, בעט ער דעם פריץ אז ער זאל אריין אין שלטן און ער האט באפוילן דעם משרת אז ער זאל וואס גיכער פארן.

— א יא. די חנוכה ליכט האב־העל געשיינט אין וואלד.

דער רבי האט שוין די בעשה גע־וואוסט...

צו פריין
צוגעפאסט
צו יעדנס
מעגלאכקייטן

די אידעאלע מתנה וואס וועט אנגענומען ווערן מיט דאנקבארקייט פון דער מוטער, פרוי, טאכ־טער, שוועסטער און פון יעדער פריינדין, איבער־הויפט ווען זיי זיינען פיקארדיס, געפאקט אין שיינע פרעזענטן באקסעס.

פון 70c א פונט

11 סטארס אין ווייניפעג

אויך אין

רעדזשיינע — סאסקאטון — קאלגארי — עדמאנטאן

Picardy
CANDY SHOPS

Hudson's Bay Company.
INCORPORATED 2ND MAY 1670

מיר ווינשן אייך א פרייליכן חנוכה

דער פארגעניגן פון געבן

קאן געפינען א פולשטענדיקן אויס־דרוק אין דעם צוציענדן אויסוואל פון פרע־זענטן גרייט פאר אייער אויסוואל אין אונ־זער צווייטן פלאר פרעזענטן באזאר.

א באזוך דא וועט אייך איבערצייגן אז א ריזיקע צאל אידייעס זיינען געזאמלט געוואָרן פון אלע ווינקלען פון דעם ערד־קוגל... פון אלע מארקעטס פון דער וועלט ... פון יעדן איינציקן ווינקעל פון אונזער סטאר.

די פרעזענטן זיינען אזוי מעסיק גע־פרייזט, אז איר וועט איבערדאשט ווערן פון זייער ווערט.

די ארויסהעלפנדיקע סוגעסטיעס פון אונזער סטעף — צוזאמען מיט דער באַ־קוועמלאכער אראנזשירונג פון אלע סעק־שאָנס, פארוואנדלען דאס איינקויפן אין דעם באזאר אין אן אמת׳ן פארגעניגן.

ציוויטער פלאר

פרעזענטן באזאר

ווי אונזערע טאטעס האבן פארבראכט חנוכה

שלום פון זייט 8

געזאגט, וואס הייסט עפעס פראטעס־טירן? עס איז דאך חנוכה אויף דער וועלט, מעג מען זיך דערלויבן נאריש מאכן.

האבן אפילו קינדער געשפילט אין יענע טעג. זיך פארקליבן אין פאליש, ווען דער שמש איז ניט געווען און קנאקן אן „אקעדע״ אויף וואס די וועלט שטייט.

צוויי מאל אין יאר האט מען אמאל ביי אידן פארקוקט קארטן, חנוכה און „ניטל״ — דערפאר אבער האט מען דעם גאנצן יאר געקוקט אויף קארטן ווי אויף דעם מקור פון טומאה און אלדאס בייז.

אט אזוי האבן אידישע קינדער פון דער ניט ווייטער פארגאנגענהייט פאר בראכט די חנוכה טעג אין נעכט. די זיכע עראינערונגען האבן זיך אויף שטענדיק איינגעקריצט אין זכרון, אז עס איז אומעגליך צו פארגעסן. איז מאקע א שאה, וואס אונזערע קינדער דא זיינען בארויבט פון דעם דאזיקן פארגעניגן, אבער די קינדער זיינען אין דעם ניט שולדיק, שולדיק זיינען די עלטערן.

פאר חנוכה און אידישע שמחות

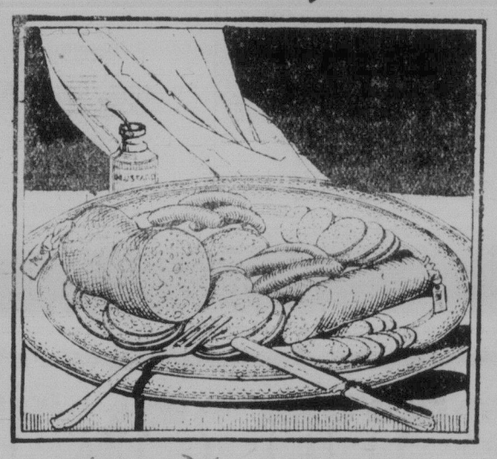

נוצט אלע פראדוקטן וואס ווערן געמאכט פון אונז און טראגן אויף זיך אונזער סטעמפ. זיי זיינען די בעסטע אויף דעם אמעריקאנער קאנטינענט.

די שיקאגא כשר וואורשט פאבריק איז איינגעריכטעט מיט די סאמע מאדערנסטע מאשינען. מר. י. אווערבאך, פרעזידענט, א גוט באקאנטער תושב פון ווינניפעג, איז גרינדער באקאנט מיט זיין פאך. פינקט ווי זיינע אנדערע מיטהעלפער, און דאס איז אייער גאראנטיע אז איר קריגט די בעסטע פלייש פראדוקטן וואס קאנען געמאכט ווערן.

ווען איר קויפט

שיקאגא כשר וואורשט פראדוקטן

די באריומטע פלייש פראדוקטן ווי: סאלאמי, קארנביף ווינערס, צונגען און א. וו.

קריגט איר די פראדוקטן וועלכע זיינען כשר, געשמאק, אפעטיטנע און געזונט, און זיינען די פיינסטע פלייש פראדוקטן וואס ווערן געמאכט אויף דעם אמעריקאנער קאנטינענט.

מיט דער שטריינגסטער השגחה אויף כשרות פון הרב כהנאוויטש, און מיט דעם שטריינגסטן אויסזוכט אויף ריינקייט און פרישקייט פון א שטענדיקן דאמינאן נאוועדנענס אינספעקטאר, נומער 37.

געדיינקט

ווען איר קויפט אונזערע פראדוקטן זייט איר זיכער מיט דער כשרות, ריינקייט, און חוץ דעם ניט איר א מעגלאכקייט צו פארקלענערן די אר־בעטסלאזיקייט, ווייל אלעס ווערט געמאכט אין אונזער פעקטארי. מיר נוצן הגן פלייש און אלע אנדערע מאטעריאל וואס ווערן געמאכט דא אין שטאט, און חוץ דעם וואס איר העלפט אונזערע אייגענע פינף און ציואנעיק פאמיליעס צו מאכן א לעבן, גיט איר אויך א מעגלאכקייט פאר פילע אנדערע אין שטאט צו מאכן א לעבן און אזוי ארום צו העלפן לייזן דאס פראבלעם פון ארבעטסלאזיקייט.

מיר האבן די בעסטע פרישע געסמוק־טע לאקס און קיפערד סעמאן פון דער בעסטער קוואליטעט

צו אלע אידן פון רעדזשיינע, סאסקאטון, עדמאנטאן, קאלגארי וואנקאווער און אומגעגנט — אין אייער שטאט אין פאראן איינע אדער עטלאכע דעליקאטעסן סטארס וואו איר קאנט קריגן אלע אונזערע פראדוקטן — ווי סאלאמי, וואורשט, ווינערס, קארנביף און א. וו.

ALL MEATS GOVT. INSPECTED UNDER DOM. GOVT. INSPECTION No.-37

CHICAGO KOSHER SAUSAGE MANF. CO. LTD. כשר ר׳ א. העדין שיקאגא כשר וואורשט פעקטאר

אויב איר געפינט זיך אויסער די אויבנדערמאנטע שטעט אדער געגנטן, שרייבט אונז און מיר וועלן אייך גלייך צושיקן אייער אדרעס פאר חנוכה.

פארגעסט ניט אז אונזערע פרישע אלאסקא שמאלץ הערינג

זיינען די בעסטע וואס ווינניפעג האט געהאט און ווערן צעשיקט איבער גאנץ מערב קאנאדע.

שיקט אריין אייערע אדרעס גלייך

י. אווערבאך פרעזידענט.

CHICAGO KOSHER SAUSAGE MFG. CO. LTD.

358 FLORA AVENUE WINNIPEG, MAN. PHONE 54 015

פאלגט נאך די טראדיציע פון די דורות

פייערט דעם אלטן טראדיציאנעלן יום טוב פון חנוכה דורך געבן דייערהאפטע

חנוכה מתנות

צו אייערע ליבע און טייערע אויסגעקליבן פון דעם שיינעם סטאק אויף דער אויסשטעלונג ביי

HENRY BIRKS & SONS
LIMITED
The Gift House of Canada

עס וועט זיך אייך באצאלן צו אדווערטייזן אין ״דאס אידישע וואָרט״